

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กำแหง จาตุรจินดาและคณะ. 2534. **สูติศาสตร์รามาริบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: หจก. ปีนปิก.
- ขจัตถ์ บุษย์พัฒน์. 2515. **ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม .
- จริยาวัตร คมพักษณ์. 2525. **อนามัยแม่-เด็กและการวางแผนครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม 47.
- จาวรรม รวีไพบูลย์. 2532. **ผลการฝากครรภ์ต่อสุขภาพมารดาและทารกแรกเกิดในวชิรพยาบาล พ.ศ. 2529**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตติมา ภาวะกุล. 2527. **การปฏิบัติด้านอนามัยแม่และเด็กของมารดาชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในหมู่บ้าน ที่มีและไม่มีโครงการพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต สาขาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จินตนา บ้านแก่ง, พานี ยงใจยุทธ และ สุนทราวดี เรียบพิเชษฐ์. 2524. **การสำรวจพฤติกรรมทาง ด้านอนามัยแม่และเด็กของมารดาชาวเขาเผ่าเย้าและเผ่าอีโก้ ณ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ ชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย**. ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชลธิรา สัตยวัฒน์. 2530. **ลัษะเมืองน่าน**. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- ชลิดา เกษประดิษฐ์. 2536. **การศึกษาภาวะเจริญพันธุ์ของชาวเขาเผ่าเย้าในจังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงพร จินตโนทัยถาวร. 2536. **พฤติกรรมการฝากครรภ์กับสุขภาพมารดาและทารก**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารจิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดำรง เจริญประยูร. 2533. **การปฏิบัติตนและการดูแลหญิงมีครรภ์จนถึงหลังคลอด**. ใน เอกสาร การสอนชุดวิชาอนามัยครอบครัว. หน้า 426-493. เอกสารการสอนรายวิชา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมราชา. กรุงเทพมหานคร: หจก. ภาพพิมพ์.
- ทวีรัตน์ ศรีสุนันทา. 2541. **พฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ : การเปรียบเทียบระหว่าง ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงสะกอกับเผ่าม้ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. ภาคนิพนธ์ ปริญญาโทบริหารจิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เทียนฉาย กิระนันท์. 2537. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์: การพัฒนาสุขภาพอนามัยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นายกรัฐมนตรี. สำนัก. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพมหานคร: หจก. เม็ดทรายพรินติ้ง.
- นายกรัฐมนตรี. สำนัก. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2540. ภาวะเจริญพันธุ์ชาวไทยภูเขา กรุงเทพมหานคร: พี.เอ. ลีฟวิ่งจำกัด.
- นิตยา สอาดจิตต์. 2541. พฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของมารดาหลังคลอด กรณีศึกษาชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงกับเผ่าม้ง ของอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ภาคนิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิพัทธเวช สืบแสง. 2536. รายงานศึกษาวิจัยเรื่องสังคมและวัฒนธรรมชาวเขากับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. (อัดสำเนา)
- นิพัทธเวช สืบแสง. 2538. ขมุ. ใน ชาวเขา ความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม, หน้า 55-68. เชียงใหม่: ชมรมบริการวิชาการ สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- นุศิษฐ์ จินดาศรี. 2538. ถั่ว. ใน ชาวเขา ความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม, หน้า 150-168. เชียงใหม่: ชมรมบริการวิชาการ สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- บ้งอร เหลืองนิมิตรมาศ และ ศิริกุล อิศรานุรักษ์. 2532. การอนามัยแม่และเด็กในอดีตและการพัฒนา งานแม่และเด็กในปัจจุบัน. วารสารการอนามัยและสิ่งแวดล้อม (ตุลาคม-ธันวาคม): 7-17
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ์. 2540. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS FOR DOS & WINDOW. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีการพิมพ์.
- ประเจดน์ เกษน้อย. 2530. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางด้านอนามัยของประชากรในเขตชุมชนแออัดที่ปรับปรุงแล้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชาสงเคราะห์, กรม, กองสงเคราะห์ชาวเขา, ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่. 2525. ความต้องการอันจำเป็นที่เพิ่มมากขึ้นของชาวเขาเผ่ามูเซอเกี่ยวกับทักษะในการอ่านออกเขียนได้ สำหรับใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน : การศึกษาเฉพาะกรณีบ้านมูเซอห้วยโป่ง. (ม.ป.ท.)
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ. 2534. พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพและสุขภาพศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.

- พันธุ์ทิพย์ รามสูต. 2540. ระบาดวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: พี. เอ. สีฟวิ่งจำกัด.
- พิชิต พัทธ์เกษมสมบัติ และ เกื้อ วงศ์บุญสิน. 2532. ระดับแนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการอนามัยแม่และเด็กในประเทศไทย. ใน นภาพร ชโยวรรณ และ ภัสสร ลิมานนท์ (บรรณาธิการ), เอกสารการสัมมนาผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่สองโครงการสำรวจประชากรและการอนามัยในประเทศไทยปี พ.ศ.2530. หน้า 100-119. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญศรี พิชัยสนิธ. 2528. อนามัยครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.
- ภูเบศ วีโรทัย. 2538. ถิ่น. ใน ชาวเขา ความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม, หน้า 69-87.
เชียงใหม่: ชมรมบริการวิชาการ สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- มงคล จันทร์บำรุง. 2538. เย้า. ใน ชาวเขา ความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม, หน้า 124-133.
เชียงใหม่: ชมรมบริการวิชาการ สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- มหาดไทย, กระทรวง. กรมประชาสงเคราะห์. สถาบันวิจัยชาวเขา. 2534. ชีวิตชาวเขาและการพัฒนา. (ม.ป.ท)
- แรงงานและสวัสดิการสังคม, กระทรวง, กรมประชาสงเคราะห์. สถาบันวิจัยชาวเขา. 2538. ชาวเขา ความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม. เชียงใหม่: ชมรมบริการวิชาการ สถาบันวิจัยชาวเขา.
แรงงานและสวัสดิการสังคม, กระทรวง. กรมประชาสงเคราะห์. กองสงเคราะห์ชาวเขา. 2538.
ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538. กรุงเทพมหานคร: หจก. ธนบรรณการพิมพ์.
- ลีนา ดังกะนะภักย์. 2535. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการทำคลอดแบบพื้นบ้านและแบบสมัยใหม่ของมารดาไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2518ก. ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.
- เลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2518ข. ชาวเขาเผ่าม้ง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.
- เลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2518ค. ชาวเขาเผ่ามูเซอ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.
- เลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2518ง. ชาวเขาเผ่าลีซอ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.

- เลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2518จ. ชาวเขาเผ่าอีก้อ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.
- วชิรา กสิโกศล. 2521. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- วัชรวิ วัชรมัย. 2532. ลักษณะการฝากครรภ์ ผู้ทำคลอด และภาวะแทรกซ้อนหลังคลอดของสตรี
มีครรภ์ในชนบท : กรณีศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
สาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วันดี หนองคำศักดิ์. 2535. การศึกษาความเชื่อของสตรีชาวเขาเผ่าลีซอต่อการปฏิบัติตัวของหญิง
ขณะตั้งครรภ์ในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิทยา สวัสดิ์วิฑูมิพงศ์, สุภชัย ฤกษ์งาม และอรพรรณ แสงวรรณลอย. 2530. โรคบาดทะยักในเด็ก
แรกเกิดในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2527-2528. วารสารการแพทย์. 12 (พฤษภาคม): 269-275.
- วิไล ชัยมงคล. 2536. ลักษณะของมารดาที่มีอิทธิพลต่อน้ำหนักทารกแรกเกิดในจังหวัดแพร่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีระ นิยมวัน. 2533. อนามัยแม่ระยะตั้งครรภ์. ใน อนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว.
หน้า 144-206 เอกสารการสอนรายวิชา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร:
หจก.บางกอกบลิ๊อค.
- สกาวรัตน์ เทพรักษ์. 2534. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมารับบริการดูแลหลังคลอดของสตรีในเขต
อำเภอเมืองที่คลอดบุตรในโรงพยาบาลแม่และเด็กศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 7 ราชบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาอนามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สดสวย คณาวัชรากุล. 2532. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอนามัยแม่ในชุมชนแออัดในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชาประชากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ เรือนโรจน์รุ่ง และ นฤมล ชีระรังสิกุล. 2538. รายงานการวิจัยการฝากครรภ์กับภาวะ
สุขภาพของมารดาและทารกในโรงพยาบาลแม่และเด็ก นครสวรรค์. (ม.ป.ท.)
- สมพงษ์ ชิวสันต์. 2530. การเจ็บป่วยและการตายในกลุ่มชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ในเขตอำเภอ
สะเมิง และอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เชียงใหม่: ส.ทrophicการพิมพ์.
- สมพร วัฒนนุกุลเกียรติ. 2531. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตรวจหลังคลอดที่ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก
ชนบทที่ 41 อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาการเจริญพันธุ์
และการวางแผนประชากร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สมพล พงศ์ไทย และ สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล. 2540. การบริหารหลังคลอด. ใน ประทักษ์
โอประเสริฐสวัสดิ์, วินิต พัวประดิษฐ์ และสุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล (บรรณาธิการ), *สูติศาสตร์
รามธิบดี 2*, หน้า 239-272. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โอลิสติกพับลิชชิ่ง จำกัด.
- สมหญิง มะหะสีทธิ. 2529. *ปัจจัยและการใช้บริการด้านอนามัยแม่ของผู้เป็นสมาชิกและไม่เป็น
สมาชิกบัตรสุขภาพเพื่อการอนามัยแม่และเด็กและภูมิคุ้มกันโรคในจังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาอนามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สาธารณสุข, กระทรวง. สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข. 2540. ผลการสำรวจสถานะสุขภาพ
อนามัยประชาชนระดับจังหวัด ครั้งที่ 2. (ม.ป.ท.)
- สาธารณสุข, กระทรวง. 2540. สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก. (ม.ป.ท.)
- สาธารณสุข, กระทรวง. กรมควบคุมโรคติดต่อ. 2541. *การพัฒนาสาธารณสุขในช่วงแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544).* (ม.ป.ท.)
- สาธารณสุข, กระทรวง. สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข. 2541. *รายงานผลการพัฒนาสาธารณสุข
ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539).* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การ
ทหารผ่านศึก.
- สายใจ คุ่มขนาน. 2514. *ปัจจัยที่ยังผลต่อการปฏิบัติด้านอนามัยของชาวชนบทในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สายทอง ชาวสวน. 2537. *สาเหตุและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตายปริกำเนิด ณ โรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์: 2533-2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาอนามัยครอบครัว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540ก. *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว สำหรับการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540ข. *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง.*
- สุดา ภูทอง. 2529. *การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของหญิงที่มาฝากครรภ์และไม่ฝากครรภ์: ศึกษา
กรณีหญิงมีครรภ์ที่คลอดในศูนย์อนามัยแม่และเด็ก เขต 9 ยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สุนันทา พงศ์ไพบูลย์ และ สุนันท์ ศรีวิรัตน์. 2539. *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยทางประชากรและ
สังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อการได้รับบริการอนามัยแม่และเด็ก จังหวัดสงขลา. สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดสงขลา.*
- สุพรรณีย์ จันทพิศ. 2534. *พฤติกรรมการณ์การฝากครรภ์ของสตรีในชนบทไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.*

- สุพิศ สุวรรณประทีป. 2535. ลักษณะการรับบริการฝากครรภ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหญิงที่
 คลอดบุตร ณ ห้องคลอดสามัญโรงพยาบาลศิริราช 2534. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
 อนามัย, กรม. กองอนามัยครอบครัว. 2538. รายงานประจำปี 2538. นนทบุรี: กรมอนามัย.
 (อัครสำเนา)
- อนามัย, กรม. ศูนย์พัฒนาอนามัยชาวเขา. 2538. รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2538.
 ลำปาง: บรรณกิจการพิมพ์.
- อนามัย, กรม. สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2540. เกณฑ์ความครอบคลุมบริการอนามัยแม่และเด็ก
 ในแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 8. นนทบุรี: กรมอนามัย. (อัครสำเนา)
- อมรรัตน์ รัตนศิริ. ผู้แปล, 2539. ตำราเวชศาสตร์ชุมชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.
 W. O Phoon และ P. C. Y. Chen. (ผู้แต่ง), พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- อรชร ศาสตราวหะ. 2528. รูปแบบการใช้บริการทางการแพทย์ของชุมชนที่มีผลจากนโยบาย
 การใช้บัตรสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรทัย รวยอาจิม, สมทรง สุขศิลป์, วัชรินทร์ รวยอาจิม และวนิดา บุญวิสุทธิ. 2528. สุขภาพ
 และการวางแผนครอบครัวในเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร. โครงการสังคมศาสตร์
 การแพทย์และสาธารณสุข คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรนุช โอภาสเสถียร. 2530. ผลของโครงการบัตรสุขภาพที่มีต่อการรับบริการอนามัยแม่และเด็ก
 และการวางแผนครอบครัวในระดับตำบลจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 สาขาการเจริญพันธุ์และวางแผนประชากร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุเทน จารศรี และ ทิพวัลย์ แก้วสะแสน. 2534. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรค
 บาดทะยักของหญิงมีครรภ์ในชนบทอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร. สำนักงาน
 สาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร.
- World Health Organization. 1988. **Expanded programme on immunization** Up date: Neonatal
 tetanus. (October 1988) : 10. (n.p.) อ้างถึงใน อุเทน จารศรี และ ทิพวัลย์ แก้วสะแสน.
 2534. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักของหญิงมีครรภ์ในชนบท
 อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร.

ภาษาอังกฤษ

- Becker, M. H. 1974. The health belief model and sick role behavior. **Health Education Monographs** 2 (Winter): 409-418.
- Becker, M. H.; Drchman, R. H.; and Kirscht, J. P. 1974. A new approach to explaining sick- role behavior in low income population . **Am J public health** 64: 205-216 cited in Rosenstock, M. H. 1974. Historical origins of the health belief model. **Heath Education Monograph** 2 (Winter): 334.
- Becker, M. H., and Maiman, L. A. 1975. Sociobehavioral determinants of compliance with health and medicalcare recommendation. **Medical Care** 13 (January): 10-24.
- Becker, M. H.; Maiman, L. A.; Kirscht, J. P.; Haefner, D. P.; and Drachman, R. H. 1977. The health belief model and prediction of dietary compliance : A field experiment. **Journal of Health and Social Behavior** 18 (December): 348-366.
- Budiono, Laode. 1995. **Study characteristics of pregnant woman who had ante natal care less than four time in Brebes regency, central Java province, Indonesia.** Master's Thesis, Primary health care management. Mahidol university.
- Maharjan, Sangita. 1995. **The determinant factors affecting the attendance of antenatal care service in Manikhel village, Nepal.** Master's Thesis, Science health development programme, Graduate school. Chulalongkorn university.
- Ministry of Public Health. 1998. **Hilltribes Health Survey 1998** .(n.p.)
- Rosenstock, I. M. 1974. Historical origins of the health belief model. **Heath Education Monograph** 2 (Winter): 329-335.

ภาคผนวก ก

ประชากรบนพื้นที่สูงในประเทศไทย

ประชากรบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ประกอบด้วยชาวเขาชาติพันธุ์ (เผ่า) ต่างๆ ชนกลุ่มน้อย และคนไทยพื้นราบ ที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงและทิวกันดารบริเวณชายแดนไทย พม่า ลาว และมักอยู่ทางภาคเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ค่านิยม ความเชื่อถือ วัฒนธรรม ประเพณีที่แตกต่างไปจากประชากรไทยทั่วไป โดยรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาของชาวเขาตลอดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2527 กำหนดให้มีโครงการสำรวจประชากรชาวเขาระหว่างปี พ.ศ. 2528 - 2531 ปรากฏว่ามีประชากรชาวเขาชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงในพื้นที่ 20 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี สุพรรณบุรี กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน พิชัยโลก แพร่ เพชรบูรณ์ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุทัยธานี พะเยา และ เลย มีจำนวนประชากรชาวเขา 554,172 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม ได้สำรวจชาวเขาเพื่อจัดทำทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทยพบว่า มีประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 853,274 คน ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมและอื่นๆ จำแนกตามชาติพันธุ์ได้ดังนี้

กะเหรี่ยง

กะเหรี่ยง เป็นชาวเขาเผ่าที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย รวมตัวกันอยู่หนาแน่นในพื้นที่ป่าเขาทางทิศตะวันตกของประเทศไทยตามบริเวณชายแดน ไทย-พม่า ชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทยแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ คือกะเหรี่ยงสะกอและกะเหรี่ยงโป นักมานุษยวิทยาได้จัดให้ชาวกะเหรี่ยงอยู่ในกลุ่มภาษาพม่า-ธิเบต ชาวกะเหรี่ยงมักตั้งถิ่นฐานอยู่ตามบริเวณหุบเขา ในระดับความสูงประมาณ 500 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ชาวกะเหรี่ยงดำรงชีพด้วยการปลูกข้าวและพืชผักต่าง ๆ โดยการทำนาค้า และการทำไร่แบบหมุนเวียน (กลับมาทำที่เดิมทุก 5-10 ปี) เมื่อมีการแต่งงาน ฝ่ายชายจะย้ายไปอยู่อาศัยในครอบครัวของฝ่ายหญิง ครอบครัวเป็นแบบครอบครัวเดี่ยวและเดี่ยวระบบ ผัว-เมียเดี่ยว นับถือลัทธิบูชาผี ศาสนาพุทธและคริสต์ ซึ่งในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 353,110 คน มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของประชากรบนพื้นที่สูง

ม้ง

ม้งหรือแม้ว เป็นชาวเขาเผ่าที่มีการกระจายตัวมากที่สุด ซึ่งในประเทศไทยนั้นเป็นชาวเขาเผ่าที่ใหญ่เป็นลำดับ 2 และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย นักมานุษยวิทยาได้จัดชาวม้งอยู่ในกลุ่มภาษาจีน จะอยู่อาศัยในเทือกเขาที่ระดับความสูงประมาณ 1,000-1,200 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ทำให้ชาวม้งต้องทำการเพาะปลูกแบบไร่เลื่อนลอย โดยปลูกข้าวเพื่อบริโภค ปลูกข้าวโพดสำหรับเลี้ยงสัตว์ ลักษณะครอบครัวของชาวม้งเป็นแบบครอบครัวขยาย และยอมรับการที่สามีมีภรรยาได้หลายคน ซึ่งในปี พ.ศ. 2538 พบว่ามีประชากรจำนวน 111,677 คน มากเป็นอันดับสองของประชากรบนพื้นที่สูง

มูเซอ

มูเซอหรือลาฮู เชื่อว่ามีต้นกำเนิดอยู่ในบริเวณที่ราบสูงทิเบต มีความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์กับชนเผ่าโลโลในตอนใต้ของจีนร่วมกับลีซอและอีก้อ ชาวมูเซอได้มีการอพยพเคลื่อนย้ายตัวอยู่ตลอดเวลา นับเป็นศตวรรษในแถบประเทศ จีน พม่า ลาว และไทย โดยในประเทศไทยนั้นจะพบชาวมูเซอได้ใน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ดาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ชาวมูเซอในประเทศไทยแบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม เช่น มูเซอแดง มูเซอเหลือง มูเซอดำ หรือมูเซอเซเล ฯลฯ ชาวมูเซอถูกจัดไว้ในกลุ่มภาษาพม่า-ทิเบต หมู่บ้านชาวมูเซอมักจะตั้งอยู่บนพื้นที่ความสูงประมาณ 1,000 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ดังนั้นชาวมูเซอจึงทำการเพาะปลูกแบบไร่เลื่อนลอย ลักษณะครอบครัวของชาวมูเซอเป็นแบบครอบครัวเดี่ยว และถือระบบพี่เดียว-เมียเดียว มูเซอแดง และมูเซอดำ ส่วนใหญ่นับถือการบูชาผี ส่วนมูเซอเหลืองนับถือศาสนาคริสต์ ในปี พ.ศ. 2538 พบว่ามีประชากรจำนวน 82,158 คน มากเป็นอันดับสามของประชากรบนพื้นที่สูง

เย้า

เย้าหรือเมี่ยน เชื่อว่าได้มีถิ่นกำเนิดอยู่ในตอนใต้ของจีน นักมานุษยวิทยาจัดชาวเย้าอยู่ในกลุ่มภาษาจีน ในประเทศไทยนั้น จะพบชาวเย้าในบริเวณ 3 จังหวัด คือ เชียงราย พะเยา และน่าน เนื่องจากการที่ชาวเย้ามักจะอาศัยอยู่บนที่สูงประมาณ 1,000 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล จึงทำให้มีการเพาะปลูกแบบเลื่อนลอยเพื่อปลูกข้าว ข้าวโพด พืชผักต่าง ๆ และฝิ่นเพื่อบริโภค และเลี้ยงสัตว์เพื่อเสริมรายได้ ลักษณะครอบครัวของชาวเย้าเป็นครอบครัวแบบขยาย และยอมรับการที่สามีมีภรรยาได้หลายคน ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 41,697 คน

อีเก้อ

อีเก้อหรืออาฮา ปัจจุบันได้มีการอพยพย้ายถิ่นขยายไปอาศัยอยู่พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ดาก กำแพงเพชร และแพร่ ปัจจุบันสามารถพบชาวอีเก้อ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ อ่อกวย ลอยมี และผาหมี ชาวอีเก้อจัดได้ว่าอยู่ในกลุ่มภาษาพม่า-ธิเบต มักตั้งถิ่นฐานอยู่ในที่สูงประมาณ 1,000 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ทำไร่เลื่อนลอยเช่นเดียวกับชาวเขาเผ่าอื่นที่อยู่บนที่สูง ครอบครัวของชาวอีเก้อเป็นแบบครอบครัวขยาย สามีมีภรรยาได้หลายคน อำนาจในครอบครัวเป็นของฝ่ายชาย ในปี พ.ศ. 2538 พบว่ามีประชากรจำนวน 49,903 คน

ลีซอ

ลีซอ หรือลีซู่ มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศจีนตอนใต้ ในประเทศไทยมีการแบ่งชาวลีซอออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ลีซอจีนหรือฮั่นลีซอ และลีซอแท้ โดยดูจากชื่อแซ่สกุล ชาวลีซอจัดอยู่ในกลุ่มภาษาพม่า-ธิเบต การตั้งถิ่นฐานอยู่ในระดับความสูงตั้งแต่ 1,000 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลขึ้นไป ทำการเพาะปลูกแบบไร่เลื่อนลอย ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 31,463 คน

ลัวะ

ลัวะหรือละว้า เป็นชนชาติดั้งเดิมที่อยู่อาศัยตามบริเวณลุ่มแม่น้ำสาละวินและแม่น้ำโขง มีอยู่กระจัดกระจายในตอนใต้ของจีน พม่า ลาว และตอนเหนือของไทย นักมานุษยวิทยาได้จัดให้ชาวลัวะอยู่ในกลุ่มภาษามอญ-เขมร ชาวลัวะจะอยู่อาศัยทั้งในที่สูงมาก ๆ และบริเวณหุบเขาที่ราบลุ่ม ทำการเพาะปลูกข้าวนาดี และทำไร่แบบหมุนเวียนเหมือนกับชาวกะเหรี่ยง ระบบครอบครัวของชาวลัวะเป็นครอบครัวเดี่ยว ถือระบบผัว-เมียเดียว มีลัทธิความเชื่อบูชาผีและบรรพบุรุษผสมผสานไปกับศาสนาพุทธ ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 17,346 คน

ถิ่น

ชาวถิ่น ก็คือชาวลัวะหรือละว้า อาศัยอยู่ในเขตป่าเขาตามบริเวณชายแดนไทย-ลาว ในจังหวัดน่าน ชาวถิ่นหรือลัวะเมืองน่าน มีวิถีชีวิตคล้ายคลึงกับชาวลัวะในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนเช่นเดียวกัน ในปัจจุบันได้มีการผสมกลมกลืนกับชาวไทย หรือรับเอาระเบียบวิถีชีวิตของชาวไทยไปรวมกันจนยากที่จะแยกแยะความแตกต่างได้ นอกจากการสังเกตคุณลักษณะบ้านเรือนรูปแบบการทำไร่และภาษาพูดในหมู่บ้านเท่านั้น ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 48,025 คน

ขมุ

ขมุ จัดอยู่ในกลุ่มภาษามอญ-เขมร มีถิ่นฐานอยู่ตามบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตลอดชายแดนไทย-ลาว ในภาคเหนือของประเทศไทยจะพบชาวขมุได้ในเขตจังหวัดน่านและเชียงราย เนื่องจากชาวขมมีการย้ายถิ่นฐานและนิยมการไปรับจ้างคนเผ่าอื่น ๆ ทำงานอยู่เสมอมานาน ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนกับชนเผ่าอื่น โดยเฉพาะชาวไทย จนในปัจจุบันจะพบหมู่บ้านชาวขมุได้น้อยมาก ซึ่งมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่คล้ายชาวไทยมาก ในปี พ.ศ. 2538 พบว่ามีประชากรจำนวน 10,198 คน

ผิทองเหลือง

ผิทองเหลือง เรียกชื่อเชื้อชาติของตนเองว่า “มาลาบรี” มีความหมายว่า คนป่า คำว่า ผิทองเหลือง เป็นชื่อเรียกของชาวบ้านทางภาคเหนือที่ใช้เรียกชื่อชนกลุ่มนี้ เพราะชนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมเร่ร่อน หรือเสาะหาแหล่งอาหาร โดยการล่าสัตว์และเก็บพืชผลตามที่ต้องการ มีการสร้างที่พักอาศัยสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยในระหว่างหาอาหาร เมื่อแหล่งที่อยู่อาศัยนั้นมีอาหารไม่เพียงพอก็จะย้ายไปอยู่ที่อื่น ผิทองเหลืองจัดอยู่ในกลุ่มชาวมอญ-เขมร ผิทองเหลืองที่พบในประเทศไทยนั้น มักจะพบเห็นในสองจังหวัด คือ จังหวัดแพร่และจังหวัดน่านในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 57 คน

ปะหล่อง

ปะหล่อง เป็นชนเผ่าที่อพยพจากพม่าเข้าสู่ไทย เมื่อประมาณปี 2527 เรียกตัวเองว่า “ดาละอั้ง (Da-ang ra-ang, ta-ang)” ชาวพม่าเรียกปะหล่องว่า “ปะลวง” (palaung) และไทยใหญ่บางกลุ่มก็ใช้คำว่า “คุนลอย” (Kunloi) ซึ่งมีความหมายว่า คนคอยหรือคนภูเขาสันนิษฐานว่าปะหล่องในปี พ.ศ. 2538 พบว่ามีประชากรจำนวน 1,937 คน

ตองซุ

ชนเผ่าตองซุ นักภาษาศาสตร์จัดไว้ในกลุ่มเดียวกับชนเผ่ากะเหรี่ยง จัดเป็นสาขาย่อยของเผ่ากะเหรี่ยงกลุ่มหนึ่ง เรียกตนเองว่าตองซุ ตองตุ หรือปาโอ มีวัฒนธรรมการแต่งกาย สำเนียงภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 276 คน

จีนฮ่อ

ชนกลุ่มจีนฮ่อ เป็นกลุ่มชนเผ่าในจีนแผ่นดินจีนในอดีต ภายหลังเกิดการสู้รบในการปฏิวัติปรับเปลี่ยนระบบการปกครองจากระบบจักรพรรดิราชวงศ์มาเป็นคอมมิวนิสต์ ชนกลุ่มนี้อพยพโดยการนำของกลุ่มนายทหารระดับนายพล เข้ามาอาศัยอยู่บริเวณเขตติดต่อระหว่างประเทศไทย-พม่า บริเวณจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และมีบางส่วนอาศัยอยู่ในหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 19,773 คน

ไทยใหญ่

ชนเผ่าไทยใหญ่ พบได้ทั้งในตอนใต้ของจีน พม่า ลาวและไทย ชนชาติไทยใหญ่ เรียกตนเองว่า “ไต” มีการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีต่อเนื่องกันมานานในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชนเผ่า “ไต” ไว้เป็นเอกลักษณ์ โดยทั่วไปในตัวเมืองในปัจจุบัน ยังมีการใช้ภาษาพูด การแต่งกาย สืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีของชนเผ่า “ไต” อยู่อย่างเด่นชัด ในปี พ.ศ. 2538 พบว่ามีประชากรจำนวน 13,810 คน

ไทยลื้อ

ชนเผ่าไทยลื้อ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่แถบสิบสองปันนา และทางตอนเหนือโดยเฉพาะในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ถือได้ว่าเป็นชนเผ่าดั้งเดิมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเผ่าหนึ่ง มีวัฒนธรรม จารีตประเพณี คล้ายคลึงกับไทยยวนในอาณาจักรล้านนาหลายประการ ชาวไทยลื้อมีภาษาพูด ภาษาเขียนของตนเอง ดันดอภาษามาจากอักษรมอญโบราณ สังคมไทยลื้อเป็นสังคมเกษตรกรรม นิยมปลูกบ้านใต้ถุนสูง ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 3,904 คน

ไทยพวน

ชนกลุ่มนี้ คือคนไทยซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ติดต่อระหว่างพวนกับพื้นที่สูง ส่วนหนึ่งขึ้นไปประกอบอาชีพค้าขายตั้งบ้านเรือนในบ้านชาวเขาบนที่สูง รวมทั้งการแต่งงานกับชนชาวเขา ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีประชากรจำนวน 67,191 คน

นอกจากนี้ ยังมีประชากรที่ไม่สามารถจำแนกชาติพันธุ์ได้ จำนวน 749 คน

ภาคผนวก ข

โครงการสำรวจสภาวะสุขภาพประชากรชาวไทยบนพื้นที่สูง ปี พ.ศ. 2540

โครงการสำรวจสภาวะสุขภาพประชากรชาวไทยบนพื้นที่สูง ปี พ.ศ. 2540 ดำเนินการสำรวจโดยสำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2540 ทำการเก็บข้อมูลด้านสุขภาพอนามัยของประชากรบนพื้นที่สูงใน 7 จังหวัดที่มีประชากรตั้งแต่ 20,000 คนขึ้นไป ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน น่าน ตาก และกาญจนบุรี ซึ่งมีประชากรพื้นที่สูงคิดเป็นร้อยละ 89.8 ของประชากรพื้นที่สูงทั้งหมด โดยใช้ข้อมูลจากทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทยปี 2538 ของกองส่งเสริมสุขภาพ กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นกรอบตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดการคำนวณขนาดตัวอย่าง และขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างของโครงการดังนี้

ขนาดตัวอย่าง

การคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้ดัชนีความครอบคลุมการฝากครรภ์ครบ 4 ครั้ง ตามเกณฑ์ร้อยละ 29.4 (การสำรวจคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ปี พ.ศ. 2538) ด้วยความเชื่อมั่น ร้อยละ 90 และความผิดพลาดในการประมาณค่าสูงสุดไม่เกินร้อยละ 10 และ Design Effect มีค่าไม่เกิน 2 และใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{Z^2 \alpha_2 N \cdot P(1-P)}{Nd^2 + Z^2 \alpha_2 P(1-P)} \times \text{DEFF}$$

n = จำนวนสตรีที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปีที่ได้ในการสำรวจ

$(1-\alpha)$ = ระดับความเชื่อมั่น

N = จำนวนสตรีที่มีบุตรอายุไม่เกิน 1 ปีทั้งหมด (จากบัญชี 1 - 7

จังหวัดลำปางปี พ.ศ. 2539 มีสตรีไทยบนพื้นที่สูงมีบุตรไม่เกิน 1 ปีทั้งสิ้น 239 คน)

P = ความครอบคลุมของการฝากครรภ์ 4 ครั้งครบตามเกณฑ์

DEFF = Design Effect

d = ความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ในการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อแทนค่าตามสูตร จะได้จำนวนสตรีที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 1 ปี ประมาณ 92 คน

เนื่องจากจำนวนสตรีที่มีบุตรอายุไม่เกิน 1 ปี มีประมาณ ร้อยละ 2.1 ของประชากรทั้งหมด และจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ทั้งประเทศ) มีจำนวน 5.5 คน ดังนั้นจากจำนวนสตรีที่ต้องการ (จำนวน 92 คน) ดังกล่าว จึงต้องสุ่มมาจากหลังคาเรือนทั้งสิ้น 800 ครัวเรือน ต่อจังหวัด โดยการคำนวณดังนี้

จากอัตราส่วนของประชากรสตรีที่มีบุตรอายุไม่เกิน 1 ปี มี ร้อยละ 2.1 ของประชากรทั้งหมด

เมื่อต้องการสำรวจให้ได้จำนวนสตรีที่มีบุตรอายุไม่เกิน 1 ปี ให้ได้ 92 คน จะต้องสำรวจจากประชากรทั้งหมด = $\frac{100 \times 92}{2.1} = 4,381$ คน

สัดส่วนจำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อหนึ่งครัวเรือน (ทั้งประเทศ) เท่ากับ 5.5 คน เพื่อให้ได้จำนวนหลังคาเรือนที่ต้องการจึงคำนวณจากสัดส่วนดังกล่าว

$$\text{จำนวนหลังคาเรือน} = \frac{4381}{5.5} = 796.6 \text{ หลังคาเรือน}$$

ดังนั้นจำนวนหลังคาเรือนที่จะใช้ในการสำรวจ คือ 797 หรือประมาณ 800 หลังคาเรือนต่อจังหวัด

$$\begin{aligned} \text{จำนวนหลังคาเรือนที่จะใช้ในการสำรวจ จาก 7 จังหวัด} &= 800 \times 7 \text{ หลังคาเรือน} \\ &= 5,600 \text{ หลังคาเรือน} \end{aligned}$$

การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างเป็นแบบกลุ่ม 2 ขั้นตอน โดยใช้ขนาดของหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ในการสุ่ม (Two-stage Cluster Sampling with Probability Proportional to Size) โดยสุ่มหมู่บ้านมาจังหวัดละ 40 หมู่บ้านในขั้นแรก และสุ่มหลังคาเรือน 20 หลังคาเรือนจากหมู่บ้านที่สุ่มได้ในขั้นตอนที่สอง จะได้จำนวนหลังคาเรือนจังหวัดละ 800 หลังคาเรือน ตามขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มหมู่บ้าน (Cluster)

1. กำหนดจำนวนหมู่บ้านที่ต้องการสำรวจทั้งจังหวัด คือ 40 หมู่บ้าน โดยนำจำนวนหลังคาเรือนของแต่ละหมู่บ้าน คำนวณ ค่าเฉลี่ย มาเรียงต่อกัน และหาจำนวนหลังคาเรือนสะสม
2. คำนวณหา I (Sampling Interval) ช่วงที่จะใช้ในการสุ่มตัวอย่าง

$$I = \frac{\text{จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด}}{\text{จำนวน Cluster}}$$

3. สุ่มหาหมู่บ้านตั้งต้นระหว่าง $1 - I$ โดยวิธีการจับสลากหรือใช้ตารางเลขสุ่ม สมมติได้ R โดยพิจารณาเทียบกับค่าจำนวนหลังคาเรือนสะสม โดยเลือกหมู่บ้านซึ่งช่วงจำนวนหลังคาเรือนสะสมครอบคลุมค่านี้
4. หาหมู่บ้านต่อไปโดยเอา I บวกกับตัวเลขใน Cluster ที่ผ่านมา $R, R+I, R+2I, R+3I, \dots, R+39I$.

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มหลังคาเรือน

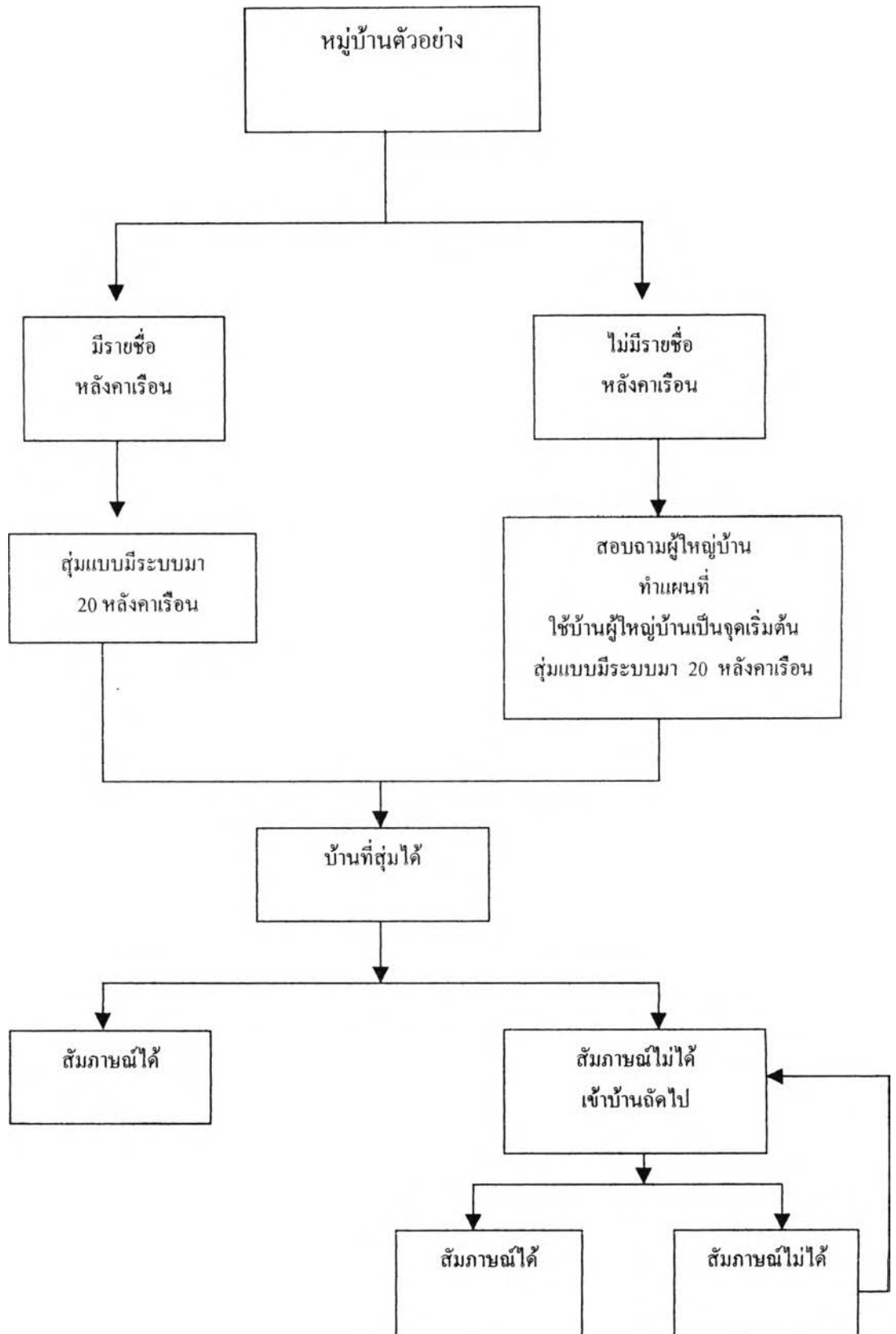
จากหมู่บ้านที่สุ่มได้ในขั้นตอนแรก นำรายชื่อหลังคาเรือนมาดำเนินการสุ่มตัวอย่าง หลังคาเรือนตามแนวทางการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กรณีมีรายชื่อหลังคาเรือนทุกหลังของหมู่บ้าน ดำเนินการสุ่มหลังคาเรือนตามแนวทางการสุ่มตัวอย่างหลังคาเรือน
2. กรณีที่ไม่มีบัญชีหลังคาเรือน ให้ทำแผนที่ของหมู่บ้านอย่างคร่าว ๆ เพื่อใช้ในการสุ่มตัวอย่างหลังคาเรือน

แนวทางการสุ่มตัวอย่างหลังคาเรือนแบบมีระบบ (Systematic sampling)

1. นำจำนวนหลังคาเรือนในหมู่บ้านมาเรียงต่อกัน หาหลังคาเรือนสะสม (กรณีไม่มีบัญชีหลังคาเรือน ให้ใช้บ้านผู้ใหญ่ว่านเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียงลำดับ)
2. หาช่วง I (Sampling Interval) = $\frac{\text{จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน}}{20}$
3. สุ่มหาหลังคาเรือนเริ่มต้น โดยมีค่าระหว่าง $1 - I$ โดยการสุ่มแบบง่าย สมมติ ได้ R และหาหลังคาเรือนต่อไปโดยการเอาค่า I บวกกับลำดับที่หลังคาเรือนที่ผ่านไป $R, R+I, R+2I, R+3I, \dots, R+19I$. ให้ได้จำนวนตามที่ต้องการ

แผนภูมิที่ 3 แนวทางการสุ่มตัวอย่างหลังคาเรือนและการเก็บข้อมูลจากครัวเรือนตัวอย่าง

ภาคผนวก ค

รายละเอียดคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์
(จากแบบสำรวจประชากรชาวไทยบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2540)

ส่วนที่ 1 สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน

คำถามข้อ 5 โดยปกติการเดินทางจากชุมชนนี้ไปสถานบริการสาธารณสุข (ทั้งภาครัฐและเอกชน)
ใกล้ที่สุด ไม่ว่าจะเคยไปใช้หรือไม่ก็ตาม

ระยะทาง.....กม.

ใช้เวลา.....ชม.นาที

ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือแม่บ้าน

คำถามข้อ 6 หลังคาเรือนนี้เป็นฝา

() 1. กะเหรี่ยง () 2. ม้ง () 3. มูเซอ () 4. ลีซอ

() 5. เข่า () 6. อีเก้อ () 7. ลัวะ () 8. ถิ่น

() 9. ขมุ () 10. อื่น ๆ

คำถามข้อ 7 จำนวนสมาชิกในหลังคาเรือน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

คำถามข้อ 9 ความเพียงพอของรายได้

() 1. เพียงพอ () 2. เพียงพอ เหลือเก็บ () 3. ไม่เพียงพอ

คำถามข้อ 14 ระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา หลังคาเรือนนี้ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย หรือไม่

() 0 ไม่ได้รับ () 1. ได้รับ

คำถามข้อ 17 ท่านรู้จัก อสม. ในละแวกบ้านของท่านหรือไม่

() 1. รู้จัก (ระบุชื่อ.....) () 2. ไม่รู้จัก

คำถามข้อ 18 ใน 1 เดือนที่ผ่านมา อสม. ดังกล่าวเคยให้คำแนะนำหรือให้บริการอะไร
กับหลังคาเรือนท่านบ้าง

() 1. เคย () 2. ไม่เคย

ส่วนที่ 3 สัมภาษณ์สภาวะสุขภาพของบุคคลทุกคนในหลังคาเรือน
(สัมภาษณ์สตรีที่มีบุตรอายุไม่เกิน 1 ปี)

คำถามข้อ 6 อายุ.....ปี

คำถามข้อ 7 การอ่านเขียน

() 0 พุคไทยได้ เขียนไม่ได้ () 1. พุค เขียนไทยได้ () 2. พุคและเขียนไทยไม่ได้

คำถามข้อ 8 การศึกษา

() 0 ไม่ได้เรียน () 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา

() 3. ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา

() 4. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า () 5. อื่น ๆ

คำถามข้อ 10 อาชีพ

() 0ว่างงาน () 1. ทำไร่ () 2. ทำนา () 3. ทำสวน ปลุกผัก

() 4. ค้าขาย () 5. รับจ้าง () 6. อื่น ๆ () 7. ข้าราชการ

คำถามข้อ 12 หลักประกันสุขภาพและเข้าถึงบริการ

() 0 ไม่มี () 1. ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ รัฐวิสาหกิจ

() 2. ประกันสังคม () 3. ประกันสุขภาพแบบอื่น ๆ

() 4. บัตรสุขภาพ

() 5. บัตรรายได้น้อย สังคมสงเคราะห์ ทหารผ่านศึก รัฐสงเคราะห์อื่น ๆ

() 6. ประกันสุขภาพนักเรียน () 7. เด็ก

() 8. ผู้สูงอายุ () 9. ไม่ทราบ

คำถามข้อ 30 การดูแลก่อนคลอด (การฝากครรภ์)

() 0 ไม่ฝาก () 1. ฝากไม่ครบ

() 2. ฝากครบ

คำถามข้อ 31 TT (วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก)

() 0 ไม่ได้รับ () 1. ได้รับไม่ครบ

() 2. ได้ครบ

คำถามข้อ 32 คลอดโดย

() 0 คลอดเอง () 1.จนท.ศธ. () 2. ผดบ. () 3. หมอตำแย

() 4. สามี () 5. แม่สามี () 6. แม่ตน () 7. ญาติ

คำถามข้อ 33 การดูแลหลังคลอด

() 0 ไม่ได้รับการดูแล () 1. ดูแลไม่ครบ () 2. ดูแลครบ

ประวัติผู้เขียน

นางวิรวรรณ เสถียรกาล จบการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และ
 ผดุงครรภ์ชั้นสูง จากวิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. 2525
 และได้ศึกษาต่อหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำเร็จการศึกษา
 เมื่อปี พ.ศ. 2532 และเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์
 วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2540 ปัจจุบันรับราชการใน
 ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานนโยบายและแผนสาธารณสุข สำนักงานปลัด
 กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

